

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТІВ БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

У статті розглянуто сучасний інструмент ефективного управління бюджетними ресурсами, спрямований на досягнення максимального результату. Визначено проблеми та подальші перспективи розвитку управлінської технології бюджетування на рівні місцевих бюджетів. Висвітлено чинну нормативно-правову базу щодо впровадження програмно-цільового методу в бюджетному процесі України.

Ключові слова: інструменти бюджетування, програмно-цільовий метод управління, управління бюджетними ресурсами, місцеві бюджети.

В умовах обмеженості бюджетних ресурсів, необхідності жорсткої економії як державних, так і місцевих фінансів проблема ефективного управління бюджетними ресурсами лишається досить актуальною. Сьогодні ресурси бюджетів усіх рівнів є вкрай недостатніми навіть для мінімального задоволення інтересів громадян України, і це зумовлює пошук альтернативних методів управління бюджетним процесом та нових механізмів державного управління, які дадуть змогу отримати максимальний результат від витрачання бюджетних коштів.

Важливим інструментом ефективного державного управління потоками бюджетних ресурсів можна визначити впровадження програмно-цільового методу (далі – ПЦМ) формування й виконання бюджету, механізми якого орієнтовані, перш за все, на ефективність кінцевого результату. Управління бюджетом за ПЦМ є складовою ефективного управління державними ресурсами, а запровадження ПЦМ на місцевому рівні є одним з інструментів сприяння соціально-економічному розвитку територій, підвищення ефективності здійснення місцевими органами влади, покладених на них функцій і повноважень, використання бюджетних коштів та управління наявними бюджетними ресурсами, спрямованими на досягнення максимального результату.

Впровадження ПЦМ на рівні місцевих бюджетів дасть змогу значно підвищити ефективність використання бюджетних механізмів для досягнення стратегічних цілей держави у сферах освіти, охорони здоров'я, фізичної культури, соціального захисту, культури, а також відстежувати обсяг і якість наданих послуг. Застосування бюджетного планування, орієнтованого на результат, є однією з вимог країн – членів ЄС. Враховуючи актуальність євроінтеграційних процесів в Україні, застосування ПЦМ на місцевому рівні є одним з необхідних кроків у цьому напрямі.

Останніми роками дослідженню особливостей програмно-цільового методу управління приділяють багато уваги. Так, концептуальні засади цієї проблематики розглянуто в працях вітчизняних учених: В.Д. Бакуменка, М.В. Гончаренко, Е.М. Лібанової, П.І. Надолішного, Н.Р. Нижник, О.Ю. Оболенського, Л.Л. Приходченко, І.В. Розпутенка, В.В. Цветкової та ін. Проблеми розвитку та вдосконалення методів бюджетного управління досліджують А.Г. Ахламов, Т.С. Бабиш, О.В. Голинська, І.В. Запатріна, Г.Б. Маркович, І.Ф. Щербіна та ін. Однак, незважаючи на висвітлення окремих аспектів цієї проблеми, актуальним залишається розгляд подальших перспектив упровадження ПЦМ в Україні на місцевому рівні.

Упровадження ПЦМ на місцевому рівні є важливою складовою бюджетної реформи в Україні, що потребує проведення ґрунтовних досліджень його сутності, особливостей, ролі в бюджетному процесі та виявлення перешкод на шляху до ефективного його застосування в управлінні бюджетними ресурсами місцевих бюджетів.

Останніми роками багато країн стали використовувати методи бюджетування, орієнтовані на досягнення максимального результату. У різних країнах такі методи мають різну назву, наприклад, "бюджетування, орієнтоване на результат", "управління продуктивністю або ефективністю", "програмно-цільовий метод" тощо. Однак усі вони мають спільну мету, що полягає в досягненні конкретного, як правило, довгострокового результату, який максимально відповідає потребам суспільства. Головною рисою таких методів є бюджетування оцінювання якості бюджетних послуг і результативності бюджетної політики.

Найбільш прогресивною й ефективною формою управлінської технології бюджетування визнано програмно-цільове бюджетування, яке ґрунтується на раціональному управлінні коштами для вирішення соціально-економічних проблем та дає змогу за-

безпечити безпосередній взаємозв'язок між витраченими бюджетними ресурсами й отриманими результатами.

Світова практика виділяє такі головні елементи ПЦМ: фінансове стратегічне планування як складова стратегічного планування діяльності органів державної влади (перший етап циклу бюджетування); середньострокове бюджетування, що визначає певні часові фіскальні межі для оптимального розподілу ресурсів у середньостроковій перспективі за програмами (другий етап циклу бюджетування); система моніторингу й оцінювання бюджетних програм і результатів діяльності їх виконавців [9, с. 7].

ПЦМ поєднує в собі ряд методів бюджетного планування та додає елементи, що встановлюють взаємозв'язок між ресурсами та результатами. Так, він поєднує: нормативний метод, що базується на нормативах і використовується для розрахунку окремих статей бюджетних витрат за економічною класифікацією; метод екстраполяції, за допомогою якого розраховуються доходи або витрати на плановий та прогнозні бюджетні періоди на основі оцінки динаміки бюджетних показників; балансовий метод, який є методом кошторисного планування з визначенням джерел фінансування та обсягами й напрямками використання коштів [13, с. 13].

Головною рисою ПЦМ є те, що бюджетний процес – це цикл, який починається та закінчується з визначення переліку соціальних та економічних проблем і охоплює поетапне впровадження всіх заходів, необхідних для їх подолання. Кожен новий цикл бюджетування за ПЦМ починається з оцінювання ефективності бюджетної програми після завершення її реалізації та з визначення ступеня досягнення мети. Програма повинна бути спрямована на досягнення конкретної мети, а кількість завдань та показників її виконання не повинна бути занадто великою. Також важливою рисою ПЦМ є орієнтованість на надання якнайбільшого обсягу бюджетних послуг на одиницю витрачених грошових ресурсів.

ПЦМ бюджетування є важливим інструментом управління бюджетними коштами в середньостроковій перспективі, який забезпечує поліпшення якості надання державних послуг, особливо в умовах обмеженості бюджетних ресурсів та необхідності ефективного й результативного використання коштів бюджету.

Фахівці виділяють принципи організації бюджетного процесу на засадах ПЦМ: прозорість бюджетного процесу, що передбачає чітке визначення цілей і завдань, на досягнення яких спрямовуються бюджетні кошти; контроль за результатами виконання бюджетних програм; оцінювання діяльності учасників бюджетного процесу щодо досягнення поставлених цілей і виконання завдань; аналіз причин неефективного виконання бюджетних програм; відповідаль-

ність головного розпорядника бюджетних коштів за формування бюджетних програм і результати їх виконання, чітке розмежування відповідальності між виконавцями бюджетних програм; ефективність розподілу й використання коштів [10, с. 47].

Можна зазначити, що впровадження ПЦМ в Україні пройшло певний еволюційний етап свого становлення. Основою реформування бюджетної системи України стало прийняття в 2001 р. Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс), який визначив перспективну можливість поступового переходу до ПЦМ формування бюджету. Також одним із принципів функціонування бюджетної системи є дотримання принципу ефективності, згідно з яким при складанні та виконанні бюджетів учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення запланованих цілей і максимального результату при використанні зазначеного бюджетом коштів.

ПЦМ було продекларовано при складанні проекту Державного бюджету України на 2002 р., а 14 вересня 2002 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України № 538-р схвалено Концепцію застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі [8]. Так, з 2002 р. державний бюджет сформовано із застосуванням елементів ПЦМ, який на сьогодні досить успішно застосовують при складанні та виконанні державного бюджету.

Щодо місцевих бюджетів, то запровадження ПЦМ визнано однією зі стратегічних цілей держави, яку, зокрема, окреслено в Програмі економічних реформ Президента України на 2010–2014 рр. “Заможне суспільство, конкурентна економіка, ефективна держава” [3] шляхом упровадження середньострокового планування та комплексного використання цього методу на рівні місцевих бюджетів.

Крім того, на виконання програми Президента України, положень Кодексу та Концепції реформування місцевих бюджетів, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. № 308-р [6], затверджено Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Основних підходів до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів” від 02.08.2010 р. № 805 [5]. Згідно із зазначеними Основними підходами, введення елементів ПЦМ на місцевому рівні відбуватиметься поетапно, зокрема: у 2011 р. метод запроваджувався в усіх місцевих бюджетах АРК, Житомирської, Луганської, Львівської області (крім бюджетів сіл, селищ, міст районного значення) та бюджеті міста Києва; у 2012 р. – у всіх обласних бюджетах, бюджетах міст республіканського АРК та обласного значення й бюджетів міста Севастополя (всього в експерименті брали участь 346 місцевих бюджетів); у 2013 р. – запроваджується для районних

бюджетів; у 2014 р. – має відбутися перехід усіх місцевих бюджетів (крім бюджетів сіл, селищ, міст районного значення) на ПЦМ бюджетування. Місцеві бюджети, які беруть участь у запровадженні ПЦМ, паралельно з традиційним бюджетом затверджують бюджети в програмно-цільовому форматі.

Норми оновленого Кодексу (в редакції 2010 р.) створюють правові передумови для подальшого розвитку ПЦМ бюджетування на основі середньострокового планування, застосування сучасних форм і методів управління бюджетними коштами, підвищення результативності та якості управління державними фінансами, а також ефективності й прозорості використання бюджетних коштів тощо. Також норми Кодексу зобов'язують до аналізу ефективності використання бюджетних коштів при складанні як державного, так і місцевих бюджетів. Відповідно до ст. 20 Кодексу, в бюджетному процесі ПЦМ застосовують на рівні державного бюджету та на рівні місцевих бюджетів (за рішенням Верховної Ради АРК, місцевої ради).

Також ПЦМ у бюджетному процесі передбачає складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди (ст. 21 Кодексу) [1]. На Раду міністрів АРК, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад покладено функцію зі складання та схвалення прогнозу місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди відповідно до програмних та прогнозних документів економічного й соціального розвитку країни та відповідної території, а також державних цільових програм.

Особливими складовими цього методу в бюджетному процесі є бюджетні програми, відповідальні виконавці бюджетних програм, паспорти бюджетних програм, результативні показники бюджетних програм.

Сутність бюджетної програми розкривається через її характеристики, що відображені в бюджетній документації, а саме в бюджетному запиті, паспорті бюджетної програми, звіті про виконання паспорта бюджетної програми. Важливими характеристиками бюджетної програми є мета, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальний виконавець і результативні показники.

Кодексом визначено поняття бюджетної програми та паспорта бюджетної програми.

Бюджетна програма – сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення й реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій [1]. Бюджетні програми затверджуються щорічно виключно в межах наявних бюджетних ресурсів з метою досягнення конкретного результату при витраті цих ресурсів. Основною для планування та формування

бюджетної програми є визначення головної мети діяльності розпорядника коштів, яка слугує критерієм для запобігання дублювання діяльності кількох головних розпорядників коштів. Будь-яка програма може мати лише одну мету, характерну тільки для цієї програми. Так, визначення мети бюджетної програми є одним із найбільш важливих аспектів ПЦМ формування бюджету, оскільки саме через мету поєднуються стратегічні цілі соціально-економічної політики та бюджетної політики. Адже бюджетна програма є інструментом бюджетної політики щодо ефективного управління бюджетними ресурсами.

Відповідно до мети розпорядники коштів розробляють завдання програми, які можна розглядати як короткострокові етапи в межах середньострокової стратегії, що визначається метою бюджетної програми. Завдання повинні бути орієнтовані на результат, виражені в кількісних вимірах та мати конкретні терміни виконання.

У свою чергу, завданням бюджетної програми є положення про кінцевий результат, які можна оцінити та яких слід досягти. На відміну від мети бюджетної програми, завдання є конкретними, визначеними за кількістю та в часі твердженнями про досягнення результатів.

Вказані елементи бюджетної програми відображаються в паспорті програми. Паспорт бюджетної програми – документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) [1]. Наказом Міністерства фінансів України від 09.07.2010 р. № 679 затверджено Інструкцію про статус та особливості участі у бюджетному процесі відповідальних виконавців бюджетних програм місцевих бюджетів і Правила складання паспортів бюджетних програм місцевих бюджетів та звітів про їх виконання [2].

Завершальним елементом ПЦМ є показники результативності – це кількісні виміри рівня задоволеності та рентабельності послуг [14]. Результативний показник має бути вимірюваним і підлягати кількісному визначенню. В Україні визначення організаційно-методологічних засад щодо оцінювання ефективності бюджетних програм покладено на Міністерство фінансів України, яким прийнято наказ “Про результативні показники бюджетної програми” від 27.10.2009 р. № 1252 [7]. Методологія бюджетного процесу на засадах ПЦМ передбачає використання результативних показників бюджетних програм на всіх його стадіях: у ході складання та виконання бюджетів, контролю за використанням бюджетних коштів. Саме такий елемент ПЦМ, як

результативні показники бюджетної програми, відрізняють його від традиційного методу бюджетування. Згідно з постатейним методом, характеристикою будь-яких видатків є лише грошовий ресурс, тоді як при ПЦМ таких характеристик дві – грошовий та якісний еквівалент.

У міжнародній практиці для оцінювання та визначення її результативності використовують такі типи показників, як: витрати, продукт, ефективність, якість, робоче навантаження, корисність тощо [13]. В Україні використовують лише показники витрат, продукту, ефективності та якості.

Крім того, складовим компонентом бюджетування за ПЦМ є моніторинг та оцінювання ефективності запровадження бюджетних програм. Суть моніторингу та оцінювання полягає у відстеженні ходу реалізації програм, результатів її виконання й наданні інформації про поточну ситуацію для формування висновків щодо результативності програми та прийняття якісних управлінських рішень. Бюджетний моніторинг можуть здійснювати уповноважені державні органи та недержавні організації, аналітичні центри. Громадські організації здійснюють зовнішній незалежний громадський бюджетний моніторинг.

Можна зазначити, що основна мета цього методу – мінімально вкладені бюджетні ресурси мають працювати на максимальний результат.

Так, основними рисами програмно-цільового бюджетування є:

1. Середньострокове планування. З метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку процес бюджетного планування не обмежується однорічною перспективою, а здійснюється розрахунок показників на декілька наступних за плановим прогнозних років.

2. Зосередження уваги на результатах. Акцент переноситься з утримання наявної мережі бюджетних установ на результати їхньої діяльності, чим забезпечується оптимальне співвідношення бюджетних видатків із досягнутими результатами.

3. Посилення дієвості й ефективності державного сектора. Для ефективного аналізу та моніторингу виконання бюджету впроваджується елемент порівняння витрат і досягнутих результатів. Цей аналіз є інструментом оцінювання програм, результативність яких виправдає витрати на їх реалізацію.

4. Відповідальність. За кожним учасником бюджетного процесу на кожній стадії бюджетного процесу закріплюються повноваження щодо ефективного використання бюджетних коштів. Кожен учасник несе відповідальність за свої дії або бездіяльність.

5. Високий рівень прозорості бюджетного процесу. Громадськість залучається до участі в бюджетному процесі [10, с. 51].

Такий підхід забезпечує вищий рівень прозорості бюджету та допомагає платни-

кам податків отримати інформацію про фактичні результати надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів, дає можливість ефективно розподілити бюджетні ресурси й отримати максимальну підтримку з боку громадян.

Отже, відмінність між плануванням за ПЦМ та постатейним принципом планування полягає в такому: змінюються акценти з планування та контролю за видами й обсягами видатків на планування конкретних соціально-економічних результатів, як поточних, так і перспективних; розподіл бюджетних коштів ґрунтується на показниках соціально-економічної ефективності, а не лише на наявності коштів; посилюється відповідальність розпорядників бюджетних коштів за кількість та якість наданих населенню послуг (товарів, робіт) [13, с. 17].

Слід зазначити, що протягом останніх років в Україні створено методологічну базу для формування й виконання місцевих бюджетів за ПЦМ, яка повинна забезпечити можливість для органів місцевої влади працювати в правовому полі. Так, затверджено форму паспорта бюджетної програми місцевих бюджетів, правило його складання, форму звіту про виконання, проведення моніторингу та аналізу виконання бюджетної програми, оцінювання її ефективності, відповідальних виконавців бюджетних програм; розроблено нову відомчу класифікацію видатків та кредитування для місцевих бюджетів, типовий кодифікатор переліку бюджетних програм.

Крім вищевказаних, прийнято 14 нормативних актів, у тому числі: шість спільних наказів Міністерства фінансів України і відповідних галузевих міністерств, наказ Міністерства фінансів України, яким затверджено типові переліки бюджетних програм і результативних показників їх виконання за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів і яким затверджено примірний перелік результативних показників бюджетних програм за видатками, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

До типових переліків включено 138 бюджетних програм і 1327 [10, с. 50] результативних показників їх виконання, які враховують специфіку кожної галузі. У 2012 р. головні розпорядники коштів місцевих бюджетів – учасники експерименту – розробили понад 20 тис. бюджетних програм.

За підсумками моніторингу стану проведення експерименту фахівцями Міністерства фінансів України визнано, що потребують доопрацювання типові переліки бюджетних програм і результативних показників виконання бюджетних програм у частині їх оптимізації. Також слід зазначити, що результативні показники виконання бюджетних програм дублюють дані звітів про виконання планових показників щодо мережі, штатів і контингентів, а більшість із

них не містить інформації про досягнення мети бюджетної програми. У середньому розробляється 30 показників результативності на одну бюджетну програму, що потребує від головного розпорядника коштів здійснення підготовки великого обсягу інформації, яку фактично неможливо опрацювати, а значна частина інформації не дає можливості здійснювати порівняльний аналіз типових бюджетних програм.

Результати використання на практиці методологічної бази ПЦМ на місцевому рівні свідчать про необхідність її вдосконалення.

Так, з метою створення ефективної нормативно-правової бази галузевим міністерствам слід здійснити оптимізацію типових переліків бюджетних програм і результативних показників їх виконання шляхом об'єднання однотипних бюджетних програм та зменшення кількості результативних показників, особливо тих, які дублюються з показниками щодо мережі, штатів і контингентів.

Вважаємо, що доцільно поглибити науково-методологічне забезпечення розробки та виконання бюджетних програм, у тому числі розробити доступні для застосування методики оцінювання бюджетних витрат за окремими заходами на різну перспективу, прогнозування очікуваних результатів, розрахунку окремих показників економічної ефективності програми. Слід підвищити рівень компетентності та відповідальності розпорядників бюджетних коштів за чітку реалізацію затверджених бюджетних програм.

Крім того, на практиці проблемним питанням постає те, що існуюча методологія формування бюджетних програм не передбачає необхідності чіткого розмежування в часі та просторі фінансування за рахунок різних джерел. Частіше призупинення фінансування за рахунок бюджетних коштів майже завжди призводить до призупинення фінансування або відмови від реалізації програми за рахунок інших джерел. Учасники бюджетного процесу не враховують, що відсутність фінансування бюджетної програми може мати місце внаслідок як відсутності коштів, так і недостатньо кваліфікованої підготовки необхідних документів, у тому числі щодо результативності раніше освоєних коштів. Також трапляються випадки порушення та ігнорування правових приписів законодавчих і нормативно-правових актів з питань державних цільових програм. Проблемою є те, що бюджетні програми досить часто запроваджуються без реальних розрахунків і ґрунтовних вимірів для досягнення поставленої мети, без визначення чітких результатів їх реалізації, а найголовніше, однозначних, обґрунтованих обсягів і джерел фінансування. Так, спочатку приймають рішення й затверджують бюджетні програми, і тільки потім проводять пошук джерел фінансування, а має бути навпаки. До того ж бюджетні програми досить часто не доводяться до логічного завершення, залишаються з тих чи інших причин не реалізованими.

На всіх стадіях бюджетного процесу його учасники здійснюють оцінювання ефективності бюджетних програм на підставі аналізу результативних показників бюджетних програм їх виконання та іншої інформації. Методичні рекомендації, затвердженні наказом Міністерства фінансів України від 17.05.2011 р. № 608 [4], передбачають проведення такого оцінювання головним розпорядником коштів своєї бюджетної програми. Проте Методичні рекомендації не надають підходів до проведення порівняльного аналізу ефективності аналогічних програм, що їх виконують різні головні розпорядники коштів, але в межах території області, району чи міста.

Крім того, на сьогодні не розроблено методу здійснення порівняльного аналізу ефективності бюджетних програм на основі формульного підходу та єдиних критеріїв оцінювання, яка надала б можливість об'єктивно оцінити та визначити рівень ефективності бюджетної програми з метою прийняття управлінського рішення щодо продовження фінансування бюджетної програми в наступних періодах чи ні.

Також не вироблено єдині підходи щодо визначення кількісних та якісних показників, які можна використовувати для рейтингування місцевих органів влади за ефективністю їх діяльності у сфері управління бюджетними ресурсами, а також підходи щодо формування консолідованих показників виконання бюджетних програм [12].

Погоджуємося з експертами, що основними причинами неефективності використання бюджетних коштів і низької результативності бюджетних програм також є відсутність пріоритетів у бюджетній політиці на середньо- й довгострокову перспективу; недостатня обґрунтованість запровадження бюджетної програми та без урахування головних вимог Закону України "Про державні цільові програми"; непослідовність управлінських рішень для досягнення результативності бюджетних програм; непослідовність у виконанні й реалізації бюджетної програми.

Бюджетні програми можуть бути результативними лише за умови зміни підходів та інструментів їх реалізації, використання інтенсивних методів управління бюджетними коштами на кожному етапі їх проходження, повноцінного впровадження в бюджетний процес ПЦМ.

У свою чергу, недоліком ПЦМ бюджетування загалом є досить докладний періодичний аналіз усіх програм, що потребує значних людських ресурсів і фінансових витрат. До моменту завершення аналізу та прийняття управлінських рішень може виникати невизначеність щодо майбутнього фінансування програм.

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що сучасний етап запровадження ПЦМ в Україні характеризується лише як фор-

мальний перехід до ПЦМ бюджетування, який здійснюється за новими стандартами підготовки бюджетних запитів та інших документів, а безпосередньо зміст роботи щодо управління бюджетними ресурсами не набув принципових змін.

Однією з причин вказаного є запровадження ПЦМ на місцевому рівні як механізму поточного бюджетного планування (планування бюджету на один рік), оскільки формування місцевих бюджетів у розрізі програм має здійснюватися на основі затверджених середньо- й довгострокових стратегій соціально-економічного розвитку територій, галузей економіки тощо. Отже, відповідно до європейських підходів, бюджетні програми повинні формуватися на перспективу з урахуванням цілей і завдань соціально-економічної політики території, а запровадження ПЦМ у місцевих бюджетах невід'ємно пов'язано із середньостроковим бюджетним плануванням. На сьогодні в Україні питання запровадження середньострокового бюджетного планування як державного, так і місцевих бюджетів законодавчо майже не врегульовано.

Механізм програмно-цільового управління бюджетами може ефективно працювати лише в середовищі якісного функціонування механізму середньострокового та стратегічного планування соціально-економічного розвитку. Природа інструментів середньострокового планування й програмно-цільового управління збігається та дає змогу побудувати єдину систему функціонування цих механізмів, які не можуть бути результативними окремо один від одного.

Список використаної літератури

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Деякі питання проведення експерименту із запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів : Наказ Міністерства фінансів України від 9 липня 2010 р. № 679 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control>.
3. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава : Програма економічних реформ України на 2010–2014 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>.
4. Затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення оцінки ефективності бюджетних програм : Наказ Міністерства фінансів України від 17 травня 2011 р. № 608 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish>.
5. Затвердження Основних підходів до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів : Наказ Міністерства фінансів України від 2 серпня 2010 р. № 805 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish>.
6. Концепція реформування місцевих бюджетів : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. № 308-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/308-2007>.
7. Результативні показники бюджетної програми : Наказ Міністерства фінансів України від 27 жовтня 2009 р. № 1252 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish>.
8. Схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2002 р. № 538-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
9. Гладких Д. Особливості планування доходів та витрат бюджету / Д. Гладких // Вісник НБУ. – 2008. – № 1. – С. 6–8.
10. Маркович Г.Б. Пріоритетні напрями вдосконалення методологічних засад щодо запровадження програмно-цільового методу на місцевому рівні / Г.Б. Маркович // Фінанси України. – 2012. – № 9 (202). – С. 43–53.
11. Остаточний звіт. Консультативна підтримка реформи місцевих бюджетів, QCBS-2. Грудень 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.google.com.ua/#hl=ru&tbo=d&output=se arch&client=psy-ab&q>.
12. Практичні аспекти програмно-цільового методу бюджетування. Зарубіжний досвід / ІБСЕД, проект “Реформа місцевих бюджетів”, USAID. – Київ, 2007. – 324 с.
13. Сучасні інструменти фінансового планування : навч. посіб. / [під заг. ред. І.Ф. Щербини] ; ІБСЕД, Проект “Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження”, USAID. – К. : Нора-Друк, 2012. – 128 с.

Стаття надійшла до редакції 24.05.2013.

Казюк Я.М. Внедрение современных инструментов бюджетирования в Украине на местном уровне

В статье рассмотрен современный инструмент эффективного управления бюджетными ресурсами, направленный на достижение максимального результата. Определены проблемы и дальнейшие перспективы развития управленческой технологии бюджетирования на уровне

местных бюджетов. Освещена действующая нормативно-правовая база внедрения программно-целевого метода в бюджетном процессе Украины.

Ключевые слова: инструменты бюджетирования, программно-целевой метод управления, управление бюджетными ресурсами, местные бюджеты.

Kazyuk Y. Implementation of modern tools budgeting in ukraine in local

The modern instrument of effective management budgetary resources is considered in the article, directed on achievement of maximal result. Today in it is the world acknowledged the most progressive and effective form of administrative technology of byudzhetuvannya programmatic having a special purpose byudzhetuvannya which is based on a rational management a money for the decision of socio-economic problems and allows to provide direct vzaemozv'yazok between the spent budgetary resources and got results.

On the modern stage of development the elements of administrative technology of byudzhetuvannya, which foresees forming of budget in accordance with certain long-term and medium-term priorities of development of country, are already used in Ukraine. Basis of reformation of the budgetary system of Ukraine was become by acceptance in 2001 year of the Budgetary code of Ukraine, which defined perspective possibility of gradual transition to to programmatic having a special purpose to the method of forming of budget. Also introduction of this method at the level of local budgets is acknowledged one of strategic aims of the state.

In the article essence, basic elements and constituents, is exposed programmatic having a special purpose to the method of byudzhetuvannya, advantage of planning of budget, after programmatic having a special purpose by a method and the outlined difference between planning after this method and postateynim principle of planning of budget. It is in addition, reflected and analysed operating normatively legal base in relation to introduction programmatic having a special purpose to the method in the budgetary process of Ukraine, in a that number at local level.

Certainly failings and problem questions which arise up in practice in relation to the methodological providing programmatic having a special purpose to the method at the level of local budgets.

It is marked on results research, that introduction programmatic having a special purpose to the method at local level it must take place in a complex with development of methodical recommendations in relation to the medium-term budgetary planning which is founded on well-to-do connection of budgetary indexes with the strategic aims of fiscal policy. The marked will be instrumental in efficiency of the budgetary planning, strengthening of control, will provide an informative base for acceptance of administrative decisions in relation to expedience of financing of the budgetary programs in next years.

Key words: budgeting tools, program-target method of management, management of fiscal resources, local budgets.